РОЛЬ ТЛУМАЧЕНЬ ТА РОЗ'ЯСНЕНЬ ЗАКОНОДАВСТВА[1]

Майстренко О. В.

Реферат. Майстренко О. В. у статті, оприлюдненій на офіційному вебсайті Міністерства юстиції України, розглядає роль тлумачення та роз'яснення законодавства в умовах, коли слово «колізія» стало одним із найуживаніших у правовій системі України. Вихідна теза автора: колізії між правовими нормами порушують системність правового регулювання й тим самим знижують його ефективність. Проаналізовано наявні в юридичній літературі підходи до змісту тлумачення права: одні дослідники зводять його лише до з'ясування змісту норми, інші до її роз'яснення, треті розглядають тлумачення як єдність обох складників. О. В. Майстренко підтримує третій погляд, оскільки два перші виявляють однобічний підхід. Структурну недовершеність законодавства України автор пов'язує з вадами правової системи, насамперед із низьким рівнем законодавчої техніки: за постійно зростаючих вимог до правотворчої роботи Верховна Рада України не завжди встигає ефективно врегульовувати суспільні відносини, що динамічно розвиваються. Недоліки законодавчої техніки разом із недостатньою розмежованістю функцій і повноважень органів державної влади зумовлюють надмірну кількість підзаконних нормативних актів, які часто привносять у правове регулювання зайві суперечності, ускладнення й неясності. Тому, на думку автора, недосконалість правової надбудови українського суспільства разом з її класичними ознаками й особливостями виводить проблему тлумачення норм права на якісно новий рівень: застосування тлумачення, його методології й принципів дає змогу адекватно усвідомлювати зміст норм, забезпечує їх ефективну реалізацію, усуває суперечності, зміцнює законність і стає своєрідним містком до впровадження нової правової культури та побудови правової держави. Для судових експертів, адвокатів і суддів висновки статті корисні під час роботи з колізійними нормами процесуального та спеціального законодавства, зокрема у сфері судової експертизи, де процесуальні кодекси і спеціальний закон нерідко по-різному врегульовують ті самі питання.

Ключові слова: тлумачення права, роз'яснення законодавства, колізії правових норм, законодавча техніка, підзаконні нормативні акти, системність правового регулювання, законність, правова держава.

The Role of Interpretation and Clarification of Legislation

Maistrenko O. V.

Abstract. In an article published on the official website of the Ministry of Justice of Ukraine, Maistrenko O. V. examines the role of interpreting and clarifying legislation at a time when 'collision', that is, conflict between legal norms, has become one of the most frequently used terms in Ukrainian legal discourse. The starting point is that conflicts between legal norms undermine the systemic character of legal regulation and thereby reduce its effectiveness. The author reviews three positions found in legal scholarship on the content of legal interpretation: mere ascertainment of the meaning of a norm, its explanation to others, or the unity of both. The third view is supported, since the first two are regarded as one-sided. The structural imperfection of Ukrainian legislation is attributed to shortcomings of the legal system, above all the low level of legislative drafting: under ever-growing demands on law-making, the Verkhovna Rada of Ukraine does not always manage to regulate rapidly evolving social relations effectively. Deficient drafting, combined with an insufficient separation of functions and powers among state authorities, leads to an excessive number of subordinate regulations that often in-

troduce unnecessary contradictions, complications and ambiguities. The author therefore argues that the problem of interpreting legal norms has reached a qualitatively new level: interpretation, with its methodology and principles, enables an adequate understanding of legal norms, ensures their effective implementation, removes contradictions, strengthens legality and serves as a bridge towards a new legal culture and the rule of law. The conclusions are relevant to forensic experts, lawyers and judges who deal with conflicting provisions of procedural and special legislation, including the law on forensic examination.

Keywords: legal interpretation, clarification of legislation, conflict of laws, legislative drafting, subordinate legislation, legal regulation, legality, rule of law.

Першоджерело: *Майстренко О. В. Роль тлумачень та роз'яснень законодавства. Міністерство юстиції України : офіц. веб-сайт.*[2] *Реферат оприлюднено в журналі 15.07.2018.*

References

1. Maistrenko O. V. Rol tlumachen ta roziasnen zakonodavstva [The Role of Interpretation and Clarification of Legislation] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2019. Vol. 4, No. 2 (20). URL: https://expertize-journal.org.ua/inshi-vidi-spetsialnikh-znan/867-majstrenko-o-v-rol-tlumachen-ta-roz-yasnen-zakonodavstva (onovlena versiia vid 19.06.2021). [in Ukrainian].

2. Maistrenko O. V. Rol tlumachen ta roziasnen zakonodavstva [The Role of Interpretation and Clarification of Legislation]. Ministerstvo yustytsii Ukrainy : ofits. veb-sait. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_8077 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].